

ció horizontal. La colla dels quintos es desfia
durant les festes d'agost després d'acaparar pel poble
i fan vendre els animals que no s'han mesurat;
es repartixen els diners que els sobren. Altra nit
de festes canten albades a les fadrines.

165

Podriem parlar, també, dels vams a les fadri-
nes, pel mes de juliol. La nit de Sant Joan. Però ara
els vams ja no es fan. No ~~ha~~ ^{hem} conegut aquesta
festa i nosaltres volíem descriure coses vistes. Sabem
que la nit de Sant Joan els fadrins, previ permís de
l'autoritat, es reunien a la porta de l'església i des-
prés de cantar una jota a l'Assumpció, donat que
el temple està dedicat a la Verge Maria vota aquesta ad-
vocació, li pintaven un vam al paix de la paret amb
manqua. Després, i tot seguit, cada fadri pintava el seu
vam a la promesa o a la que焦e que preterria---

Nosaltres no hem conegut sinó la caricatura
d'aquest amoroós; bell costum. Els fadrins pintaven
no vams, sinó creus i escribien paraules de mo-
fa a les fadrines velles o enquerrades, a les fadrines
que per algun motiu calia suposar no es casarien
ja. Però això no arribà a ésser costume. Dónia, blog
indecent, el temps de fadrinatge d'una colla d'aloues
petits, insolents i desficiats que es dedicaven a espas-
tifar amb porqueria les parets i també a tallar camjis
sos, trencar vidres, fonsals de petroli ~~de la il·luminació~~
cio pública ...

11038

166

Podriem parlar del costum religiós de ve-
sar pels carrers de la vila el Rosari de l'Aurora;
però no l'hem conegut, tampoc. Així, i no com a
costum de fones arrels, els veïnats dels retaules de na-
joletes dedicats a la Verge del Roser, que s'hi da-
vant per davant del carrer de l'Hostal - oficialment
del Poeta mossèn Joaquim Garcia i Girona ^{del} de Sant
Antoni, que s'hi vera la barana del mur, en el Torren-
till i el de Sant Domènec ~~de~~, a les eres d'aquest nom,
volen guarnir el dia corresponent els ~~six~~ minxols
delos retaules amb punts de flors naturals i de paper,
i en ver de nit, passar el rosari i cantar els goigs al
~~enemic de~~ la il·luminació d'uns quants civis
i uns bombetes elèctriques. Això mateix volen
fer els veïns dels antics portals de la Mare de Déu
del Carme, a l'entrada del fossar vell i els de Sant
Proc i Sant Cristòfol. Però aquestes festetes de carrer,
més que no festetes de barri, es fan si alguna per-
sona del veïnat s'hi interessa. La resta del poble
no en fa cas, ni gens, ni poc.

Per aquestes raons solament enregistrem en
aquest epíleg els costums vacilants o desapareguts i
no els incluem en el corpus de l'obra. ~~33~~

Benassal, 1947.

(Rodo petit)

F. J. (Carlos Jatradó)
Benassal (València) 1947

= Epíleg =

E ja estan descrites les festes gencials enques, i aquella relació i explicació ens ha resultat un llibre. Algu dirà que no hem esgotat el tema. ~~No, pernos, se'ns es'cava la cosa.~~ Volíem escriure el llibre de les festes, no el llibre dels costums bens. ~~I ho havem araconseguit.~~ ~~S'ho havem araconseguit?~~ de festes folklòriques, ja no n'hi ha d'altres. De costums folklòrics, sí. Podríem parlar, per exemple, dels quintos i dels fadrines. Dels quintos que cada any van a acaparar pels masos durant la temporada de la sega i de la batuda i que cada nit retornen al poble amb amples capelles de palla quarruts a ~~el farratge~~ ~~a la~~ timonet, cantant mes tones lentes i llargasses, de llètia castellana. S'open junts, cada nit, del mateix acapten durant el dia. A l'endemà deixaven ~~un~~ ~~de~~ paviment als carrers. Acaptein diners i pa i mel i fruites seiques i animals de pèl; ^{de} ploma. Aquests animals els porten al poble penjats d'un carto en més.

